

ΠΡΟΟΔΟΣ

ΣΑΒΒΑΤΟΝ

1

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

1930

ΜΑΘΗΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ - ΚΡΗΤΗΣ

{ ΕΤΟΣ Β. }

{ ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡ. Ι. }

{ ΑΡΙΘ. 8. }

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Μέγα τὸ ὄνομα τῶν Τριῶν Διδασκάλων τῆς Οἰκουμένης. Δόξα καὶ τιμὴ στὴ μνήμῃ τῶν μεγάλων φωστήρων τῆς Τρισυποστάτου Θεότητος. Τρεῖς Διδάσκαλοι, τρεῖς Ἱεράρχαι, τρεῖς Χριστιανοὶ ἄξιοι τοῦ ὀνόματός των, καὶ ἐπομένως ἄξιοι σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους ἡμῶν.

Τρεῖς προσωπικότητες, τρεῖς ψυχαὶ ἀγναί, ἐγκλείουσαι μέσα των ὅ,τι καλόν, ὅ,τι εὐγενὲς ὑπάρχει. Ἄνθρωποι μὲ ἓνα ἀνώτερον σκοπὸν εἰς τὴν ζωὴν των, τὸν ὅποιον μετὰ πάσης ἀγάπης καὶ θελήσεως ἐξετέλεσαν, δίδοντες αὐτοὶ πρῶτοι τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς πίστεως, τῆς αὐταπαρνήσεως τῆς ἀγάπης καὶ ὑψηλοῦ φρονήματος. Ἀκαμπτοὶ τὸν χαρακτῆρα καὶ ἀκλόνητοι ἰδεολόγοι εἰς τὰς πεποιθήσεις των, ἐκοπίασαν, ὑπέστησαν πολλά, ἀλλ' ἠδιαφόρησαν τελείως καὶ τοῦτο χάριν τῆς εὐγενοῦς ιδέας ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἠγωνίζοντο. Ἐδίδαν, ἔγραψαν, καὶ ἀποθανόντες μᾶς ἤφησαν μίαν ὁλόκληρον ἱστορίαν πλήρη διδασμάτων εἰς τὴν ὁποίαν παρουσιάζεται ὅλη ἡ δύναμις των, ὅλο τὸ μέγεθος τῆς θελήσεως καὶ τῆς εὐγενοῦς καρδίας αὐτῶν. Εἰς τὰς πράξεις των καὶ τὰ συγγράμματά των παρουσιάζονται οἱ εὐγλωττότατοι ρήτορες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ βαθυνούστατοι φιλόσοφοι, οἱ μεγάλοι ποιηταὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὰ ἔργα των διακρίνομεν τοὺς μύστας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν ὁποίαν ἔγραψαν.

Αὐτοὶ ὑπῆρξαν οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τῆς Χριστιανοσύνης, αὐτοὶ ὑπῆρξαν οἱ μεγάλοι κήρυκες καὶ ἐρμηνευταὶ τῶν ἀληθειῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐνεκα

τῶν μεγάλων αὐτῶν ἀγώνων, ἕνεκα τῶν ὑπηρεσιῶν ὅς προσέφερον εἰς τὸν Χριστιανισμόν, οἱ τρεῖς φωστῆρες κατέχουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας περίβλεπτον θέσιν.

Ὅφείλεται δὲ ἡ μεγαλουργὸς δράσις αὐτῶν, εἰς τὴν δυνατὴν θέλησίν των, εἰς τὴν εἰλικρινῆ πίστιν των, ἡ ὁποία εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς μητρικῆς στοργῆς, τῆς μητρικῆς ἐπιμελοῦς παιδεύσεως ἧς ἔτυχον.

Αἱ μητέρες αὐτῶν γνήσιαι πισταὶ τοῦ προορισμοῦ των, στοργικαὶ καὶ ἄξιοι τοῦ ὀνόματός των, ἐκοπίασαν, ὑπέστησαν πολλά, διὰ νὰ δώσωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν ὅλην τὴν ἀληθῆ καὶ ἐμπρέπουσαν μόρφωσιν, ὅλην τὴν ἀγάπην καὶ τὰ εὐγενῆ συναισθήματα εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Καὶ τὸ ἐπέτυχον.

Δόξα καὶ τιμὴ λοιπὸν εἰς τὰς μητέρας αὐτὰς καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ἄξιους υἱοὺς των, εἰς τοὺς τρεῖς δηλαδὴ διδασκάλους τῆς οἰκουμένης, οἵτινες προβάλλονται πάντοτε ὡς λαμπρὰ παραδείγματα μιμήσεως εἰς ἡμᾶς, εἰς τὴν σπουδάζουσαν χριστιανικὴν νεότητα.

Γ. Ἀρ. ΒΑΣΙΛΑΚΙΣ

ΒΡΑΔΥ

Γλυκὰ τὸ δεῖλι πῶς σκορπᾷ τὰ χρυσαφένια δῶρα κα' ὁ κάμπος ὁ μυρόλουστος ἀνατριχιά κα' ἐκεῖνος ὁ ἥλιος φεύγει βιαστικῶς, καὶ τ' ἀνθὴ αὐτὴ τὴν ὥρα γλυκὰ κρυφοπροσεύχονται. Σιγομιλεῖ κα' ὁ κρῖνος..

Ἐπαψε πιά καὶ δὲ μιλεῖ καὶ τοῦ βοσκοῦ ἡ φλογέρα, ὅλα κοιμῶνται ἡσυχά. καὶ τὰ πουλιὰ στὰ κλώνια μ' ἀθώρητα χαμόγελα μὲς τὴν κοιλάδα πέρα κρυφοφιλοῦν τὴ σιγαλιά, τὰ μάγια τὰ αἰώνια...

Μιὰ Ἐκκλησοῦλα ταπεινὴ στὸν κάμπο ἀφιμένῃ στέλνει τὸν ὕμνο της κρυφὰ σ' αὐτὴ τὴ σιγαλιά, καὶ ἡ πνοὴ τοῦ σημαντροῦ ἢ παραπονεμένη μαζεύει τίς σιγόφευγες σκιὰς στὴν ἔρημιά...

1930

MAN. A. ΦΘΕΝΑΚΗΣ

Η ΧΩΡΙΑΤΟΠΟΥΛΑ

Πρωί-πρωί με τις πρωϊνες δολόχρουνες ἀκτίδες τοῦ ἡλίου ἡ ροδοκόκκινη χωριατοπούλα βγαίνει στὴν ἐξοχή.

Μπροστά της πηγαίνουν τρία-τέσσερα κάτα-σπρα ἀρνάκια καὶ πλάι της περιπατεῖ ἓνα σκυλί.

Ἡ πρωϊνὴ αὐρα σιὸ δροσερό της φύσημα ἀνεμίζει τὴν κάτασπρη μαντήλια της καὶ ἀφίνει νὰ φαίνωνται δυὸ μακρὲς πλεξίδες.

Εἶναι εὐτυχισμένη ἀνάμεσα στίς πρωϊνὲς δμορφίες τῆς φύσης.

Ναίτε τὴν τώρα καθισμένη κάτω ἀπὸ τὴν σκιὰ ἐνὸς μεγάλου δένδρου. Σαπλωμένη ἐκεῖ, βλέπει τὰ μικρὰ της ἀρνάκια νὰ βόσκουν ἢ νὰ παίξουν πὶὸ πέρα.

Ὁ ἥλιος τώρα πιά εἶναι ψηλά. Αὐτὴ ὅμως δὲν τὸν φοβᾶται. Μαζεύει τὰ χιονᾶτα προστά-κια της καὶ δρόμο γιὰ τὸ χωριό.

Πόσες δουλιές τὴν περιμένουν ἐκεῖ κάτω!!! Πρέτει νὰ πάρῃ τὸ γιῶν τοῦ γέρω πατέρα, ποὺ σκάφτει ἐκεῖ κάτω σιὸν κήπο, καὶ ὕστερα τῆς μητερούλας της ποὺ ἐτοιμάζει τὸ τραπέζι.

Τὰ τρία αὐτὰ εὐτυχισμένα πρόσωπα τῶν ξε-ροισιὰ καὶ ἀπὸ πάνω τους ἡ χαρὰ ἔχει ἀπλω-μένα τὰ φτερά της.

Σὲ λίγο τὸ σπίτι, τὸ χωριάτικο ἐκεῖνο σπίτι, ἀστράγει.

Ἡ μικρὴ χωριατοπούλα, ἀφου᾽ τέλειωσε ὅλες τίς δουλιές της κάθεται σιὸν ἀργαλειό. Ὑφαί-νει, ὅλο υφαίνει. Ἡ σαῖτα περνᾷ σὰν ἀστραπὴ ζωγοιφίζοντας διάφορα πλουμιά.

Καὶ ἡ ὁμορφὴ κόρη τραγουδεῖ γελαστή. Δί-πλα της ἡ γορὰ μάννα, καθισμένη σιὸ σκαμνάκι της κλωθεὶ καμαρώνοντας τὴν κοπέλλα της.

Βλέποντας τὰ νιάτα, τὰ γεμάτα δροσιὰ καὶ χάρη, ἡ εὐτυχισμένη μαννοῦλα χαίρεται.

Ὁ ἥλιος πιά ἀρχίζει νὰ φεύγῃ, πίσω ἀπὸ τίς ἀπαλόγραμμες βουνοκορφές ρίχνοντας τίς τε-λευταῖες κόκκινες ἀκτίδες του σιὸν ἀργαλειό τῆς κόρης.

Σὲ λίγο νυκτώνει. Ἡ ἀθώα αὐτὴ ὑπαρξὴ θὰ φάῃ καὶ θὰ κοιμηθῇ. ἓνα ὕπνο ἥσυχος καὶ γε-μῆτο ἀπὸ παρθενικά ὄνειρα.

Ὁ μικρὴ παρθένα!! ζῆσε σ' ὅλῃ σου τὴ ζωὴ, μακριὰ ἀπὸ τὴν κακία τῆς πόλης.

Μὴ θελήσῃ ποτὲ νὰ γνωρίσῃ τὴν ψεύτικη, τὴν ἄλλῃ ζωὴ τῇ γεμάτῃ πολυτέλειᾳ καὶ δια-φθορᾷ.

Μεῖνε πάντα ἀγνή. Ὁ ναί, μεῖνε καὶ ποτὲ μὴν ἀφῆσῃς νὰ περάσῃ ἀπ' τὸ μυαλό σου ἡ σκέψη καὶ ὁ πόθος τῆς πολιτικῆς ζωῆς.

ANNA BRANA

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ν. Ἀλκιωτῆ

ΤΙΜΩΡΗΜΕΝΗ ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ

Ὁ κ. de la Coudamine ἦτο ἓνας με-γάλος σοφὸς ἀλλ' εἶχε τὸ ἐλάττωμα νὰ εἶναι πολὺ περίεργος.

Μίαν ἡμέραν ποὺ ἀνταπέδρε ἐπίσκεψιν σὲ μιὰ κυρία, αὐτὴ τοῦ εἶπε:

«Ἐπιτρέψατέ μου, σὰς πρᾶκκλῶ, κύριε, νὰ ἀποτελεσιώσω αὐτὸ τὸ γράμμα, διότι εἶναι πολὺ ἐπείγον».

Ὁ σοφὸς ὑπεκλίθη εὐγενῶς λέγων:

«Σὰς πρᾶκκλῶ, κυρία, νὰ μὴ διακόψῃτε τὴν ἐπιστολήν σας». Ἡ κυρία ξινάρχισε νὰ γράφῃ. Ὁ περίεργος παρασυρόμενος ἀπὸ τὸ κακὸ τοῦ ἐλάττωμα, ἐπλησίωσε καὶ ἐδιάδραζε ἀπ' ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὦμον τῆς κυρίας τὰς λέξεις τὰς ὁποίας ὁ κονδυλοφόρος ἐχάρσεν. Ἀλλὰ δὲν παρητήρησε ἓνα κηθρέπτη ποὺ ἦτο τοποθετημένος ἀπέναντί του καὶ ὁ ὁποῖος τὸν ἐπρόδιδε.

Τότε—καὶ ὁ περίεργος διαρκῶς ἐδιάδραζε— ἡ κυρία ἔγραψε:

«Θὰ σὰς ἔγραφα περισσότερα ἂν ὁ κ. de la Coudamine δὲν ἦτο ἐδῶ νὰ διαδράζῃ ἐπάνω ἀπὸ τὸν ὦμό μου».

—Ἀπχάσθε, Κυρία μου, ἐφώνησε ἐφηρημέ-νος ὁ περίεργος, σὰς διαδεδικιώνω ὅτι δὲν ἐδιά-δραζε».

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Θ. Ι. ΠΗΠΕΡΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Παράσιτος ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις, ὁ ἱερεὺς ὁ φροντίζων περὶ τοῦ σίτου ἐξ οὗ προσεφέροντο αἱ θυσίαι εἰς τοὺς θεοὺς. Ὑ-στερον δὲ ἀπεδόθη ἡ προσωνυμία αὕτη εἰς πᾶν ὀρ-γανικὸν σῶμα τὸ ὁποῖον ἐξῇ, δι' ἐξόδων ἄλλων.

ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ὁ Τοτός. Μπαμπά γιατί λένε μητρική γλώσσα καὶ δὲν λένε πατρική γλώσσα;

Πατήρ. Γιατί παιδί μου ἡ μητέρα μιλοῦν πε-ρισσότερο ἀπὸ τοὺς πατέρες.

ΓΑΛΙΑΙΟΣ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Δ. ΜΠΟΡΝΟΒΑΝ

Β. Γυμνάσιον

Ἡράκλειον - Κρήτης

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ & ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

«ΠΡΟΟΔΟΝ»

Α. Γυμνάσιον

Ἡράκλειον—Κρήτης

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΖΩΗ

Πολλές φορές αφού τελειώσω τη μελέτη της έρμης "Αλγεβρας και του Θουκυδίδου σκυμμένος στο μαθητικό μου γραφείο σκέπτομαι το μέλλον.... "Η σκέψις αυτή με κάνει πολλές φορές να λυποῦμαι. Καλοί μου φίλοι ζούμε σε κακές περιστάσεις. Αύριο θα αφίσουμε τα μαθητικά θρανία και θα περάσουμε στη κοινωνία με τα φτωχά εφόδια που μας δίνει η σχολική μόρφωσις, για να δώσουμε τις μεγάλες και μοιραίες εξετάσεις του βίου. Τι να σπουδάσουμε για να ζήσουμε και μεῖς;

«Γιατροί; ο κόσμος γέμισε και δικηγόροι; επίσης. "Ως επιστήμων σήμερα είναι δύσκολο να ζήσης».

"Η άλλοτε μεγάλη και δοξασμένη Πατρίδα μας δεν μπορεί να μας περιθάλη. Ταπεινωμένη τώρα θρηνεί πάνω στα ερείπια που της έφερε ο πόλεμος. Ναι φίλοι μου! "Όμως το θάρρος δεν πρέπει να μας αφήνει. «Τους τολμηρούς η τύχη βοηθεί». "Ας ελπίζουμε ότι θα δοῦμε και πάλι μιὰ αναγέννησι της φυλής μας. "Η Έλλάς έχει δὴ πολλές αναγεννήσεις. Αυτό το μαρτυρᾷ ἡ ἱστορία. Το συνέδριον της ειρήνης που έγινε στη πρωτεύουσά μας εκεί που η δόξα με τη σοφία έχουν στήσει για πάντα το θρόνι τους, είναι ένας καλός οἰωνός. "Απ' εκεί από τα ερείπια της "Ακροπόλεως ἄς αναλάβω το γλυκό ἀστέρι της ἐλπίδος. Χαίρε θεὰ της ἀγάπης ειρήνης! Χαίρε και σὺ θαφροστεφανωμένη ποιητὴ που τραγουδῖσες τόσο τεχνικά με τη γλυκαῖά σου λύρα την ὑψηλὴ αὐτὴ ἰδέα.

"Αδελφοί μου, ἔλατε λοιπὸν με μιὰ πλατιά αἰσιοδοξία στο ὕμνο γαφύρι της μαθητικῆς ζωῆς να ἐφοδιασθῶμε με τὰ πνευματικά και σωματικά προσόντα για να δημιουργήσουμε την ὡραία ἀνατολή της ἀναγεννήσεως της φυλής μας.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΩΤΑΚΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΜΙΑ ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

Προχθές που διάβαζα το τελευταῖον φύλλον της «Προόδου», εἰς τὸ ἀντίκρισμα της λέξεως Εἰλειθυία ξέρετε τί θυμήθηκα; Τὸν κυρ Κύριλλο. Τὸν ἐγνώρισαι σεῖς τὸν κυρ Κύριλλο; "Ασφαλῶς ὄχι. Λοιπὸν τότε θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε να σᾶς τὸν παρουσιάσω τώρα που ἡ λέξις Εἰλειθυία μοῦ τὸν ἔφερεν εἰς τὸν νοῦ.

Τὸν ἐγνώρισα πρὸ ἔτων εἰς μίαν κωμόπολιν της Πελοποννήσου. "Ανῆκεν εἰς τὴν γενεάν της περασμένης ἐποχῆς, ἦτο τέως σχολάρχης καὶ τύπος καθ' ὅλα ἀπρηχειωμένου καὶ σχολαστικοῦ ἀνθρώπου. "Η ἐνδυμασία του ἦτο ἰδιότροπος, καὶ ἀπὸ τὸ καπέλλο ὡς τὰ παπούτσια

του ὅλα ἀνῆκον εἰς τὸν παλαιὸν συρμόν. Οἱ τρόποι, τὸ βάδισμά του, ὅλα του ὑπενθύμιζαν εἰς ἐκείνους που τὸν ἐγνώριζαν τοὺς ἀνθρώπους τῶν ρωμαντικῶν χρόνων τοῦ "Όθωνος καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Γεωργίου Α'.

Δι' ὅλα αὐτὰ καθὼς καὶ διὰ τὰς περιέργους ἰδέας του εἶχε καταντήσῃ ὁ γνωστότερος καὶ συμπαθέστερος τύπος τοῦ τόπου. "Όποιος ἤθελε να περάσῃ ὀλίγας εὐχαρίστους στιγμὰς ἔπρεπε να συναντήσῃ τὸν κυρ Κύριλλο, ὁ ὁποῖος ὡς συνταξιούχος που ἦτο καὶ χωρὶς οἰκογένειαν εὕρισκετο διαρκῶς εἰς τὸ καφενεῖον. Δυστυχῶς ὁμως δὲν ἦτο ἀρκετὸν τὸ να τὸν συναντήσῃ κανεὶς, ἔπρεπε να τοῦ ὁμιλεῖ ἀρχαιοπραπῶς, διότι ὁ κυρ Κύριλλος «οὐδέποτε θὰ ἠδύνατο να κατανοήσῃ καὶ να λαλήσῃ τὴν μισοβάρβαρον τῶν νεοελλήνων γλῶσσαν, καταπατῶν οὕτω τὰ πατρόθεν παραδεδομένα». "Εἰσι ἤκουετο συχνάκις να λέγῃ, ὁ κυρ Κύριλλος, ὁ ὁποῖος ἄς σημειωθῇ ἀκόμη διτι ἦτο καὶ ποιητής. Τοῦ εἶχε μάλιστα κολλήσῃ μανία να μεταφράζῃ «εἰς τὴν γλῶτταν τῶν πατέρων ἡμῶν» πλεῖστα ὅσα ἐκ τῶν λαϊκῶν ποιημάτων καὶ τραγουδιῶν.

Κάποτε τὸν ἤκουσα καὶ ἐγὼ να συγρογουδᾷ μερικὸς στίχους της πασιγνώστου «Σαμιώτισσας», τοὺς ὁποῖους εἶχε μεταφράσει ὡς ἑξῆς:

«Σαμία μου μετ' ἐλαιῶν
καὶ μελανῶν ὀφθαλμῶν
ἐποίησας τὴν ἐμὴν καρδίαν
μυρίων τεμαχίων».

Θὰ εἶχε κανεὶς να γράψῃ πολλὰ για τὸν κυρ Κύριλλο, διάφορες φάσεις, ἐπεισόδια ἀπὸ τὴν ζωὴν του κλπ. Μὰ ἀπὸ που να βάλῃ κανεὶς ἀρχήν; Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε να σᾶς ἀναφέρω ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἓνα μόνον.

Κάποτε θέλων να συγχαρῇ ἓνα γονεὺ διὰ τὴν κόρην του ἡ ὁποία ἦτο διάσημος μαῖτα, τοῦ εἶπε: «Τὰ συγχαρητήρια τὰ ἐκ τῶν βαθῶν της ἐμῆς καρδίας προερχόμενα δέξου ὡ φίλτατέ μοι, διὰ τὴν χαριτόβριτον Εἰλειθυίαν σου».

Δύο ἡχηρὰ χαστούκια ἤστραψαν ἐνώπιον τῶν ἐκπλήκτων παρισταμένων, ἐνῶ ὁ κυρ Κύριλλος ἄφωνος ἐπιπτε κατὰ γῆς.

Τί εἶχε συμβῇ; ἀπλούςτατα. Μία παρεξήγησις. "Η Εἰλειθυία ἦτο εἰς τοὺς ἀρχαίους ἡ θεὰ καὶ προστάτρια τῶν τοκετῶν. "Ο κυρ Κύριλλος χαρακτηρίζων τὴν θυγατέρα τοῦ φίλου του ὡς Εἰλειθυίαν, ἤθελε βέβαια να τὴν ἐπαινέσῃ καὶ να τὴν παραβάλλῃ πρὸς τὴν θεάν. Μὰ ἔλα πάλι που ὁ ἄλλος ἐνόμισε πῶς τοῦ ἐπαιζε τὴν κόρην του καὶ τὴν ἔλεγεν «ἡλιθεῖαν!»

Τί συνέβη μετὰ τὸ γεγονὸς αὐτὸ δὲν γνωρίζω, διότι ἔκτοτε ἔφυγα ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ καὶ δὲν ἀντίκρισα πλέον τὸν κυρ Κύριλλον.

Τὸν καὶ μόνον! Τί να γίνεται! Εἶμαι περίεργος να μάθω ἂν ζῇ ἀκόμη καί... ἂν ἔβαλε μναλὸ.

Διπλύντιος

Η ΒΑΡΚΑ ΠΟΥ ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΗΚΕ

Νύχτα. Τὸ φεγγάρι γεμμένο στὸ γαλανὸ στεφάνωμα τοῦ οὐρανοῦ, χύνει ἀκούραστες κάτω τὶς διαμαντένιες τοῦ ἀκτίνες ποὺ δίδουν στὴν ὅλη φύσι, κάποιο μαγικὸ καὶ ἀφάνταστο μεγαλεῖο, καὶ κρατεῖ σ' ἓνα διαρκὴ καὶ ἀπληστορεμβασμὸ κάθε ἀνθρώπινο βλέμμα.

Ἡ ἀκτίνες αὐτὲς κάνουν τὴ θάλασσα στ' ἀκρογιαλὴ νὰ φαίνεται σὰν ἓνας ἀπέραντος καθέπτis, καθὼς μένει αἰωπηλὴ καὶ ἡσυχῇ. Κἀτι μικρὰ κυματάκια ποὺ τὰ σηκώνει ἑλαφρά, ἡ δροσάτη αἴθρα, ἀπλώνονται μὲ νοχέλεια ἐπάνω στ' ἀκρυνὸ καὶ ἀτελεύτητο στρώμα τῆς ἀμμουδιάς.

Μία βαρκοῦλα μὲ χρῶμα στακεῖ μὲ τὸ ἥλιο-καυμένο πανάκι της, καὶ μὲ τρεῖς ψυχὲς μέσα της, γλυστῶ βιαστικὴ μὲ τὸ σπαθωτὸ στήθος της, ἐνῶ πίσω της ἀφίνει μιὰ ἀτέλειωτη γραμμὴ ἀπὸ ἀφρό. Ἀρχίζει νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ξηρὰν καὶ σιγὰ σιγὰ χάνεται στὸ πέλαγος. Ξαφνικὰ ὅμως ἡ θάλασσα ἀρχίζει νὰ ἀλλάξῃ μορφή, τὰ γαλῆνια νερά της ἀρχίζουν ν' ἀγριεύουν, ὁ βορρᾶς δὲ γίνεται δυνατότερος.

Ἡ βάρκες ποὺ εἶναι στ' ἀκρογιαλὴ ἀραμμένες, ταλαντεύονται δυνατὰ πρὸς οἷς δύο τῶν πλευρῆς, ἐνῶ αὐτοὶ ποὺ τὶς ἔχουν προσπαθοῦν νὰ τὶς ἀσφαλίσουν ὅπως μποροῦν καλλίτερα γιὰ νὰ μὴ τσακισθοῦν. Οἱ ἀνθρώποι ποὺ κατὰ τύχην εἶδαν τὴ σαχτερὴ βάρκα ὅταν ἔρευγε οἰχνοῦν ἀνῆσυχὰ βλέμματα πρὸς τὸ πέλαγος μὴπως διακρίνουν αὐτὴν πουθενά.

Ἄλλὰ τίποτε.... Ἰσως ἐναυάγισε ἀρχίζουν νὰ λέγουν ὅλοι. Κι' αὐτοὶ ποὺ βοισκόταν μέσα βοῆξαν τὸν θάνατο μέσα στ' ἀγρία κύματα. Τί κοῖμα! Τί δυστυχία στοὺς δικούς των!

Ἡ σελήνη χανόταν στὸν οὐρανὸ, λίγα μόνο ἀστέρια φωτίζουν μὲ τὸ θαμπερὸ φῶς τους. Στὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος, μόλις ἀρχίζει νὰ φαίνεται ἡ μέρα. Ἡ βαρκοῦλα ὅμως ἀκόμη νὰ φανῇ. Καμμιὰ ἀκριβολία δὲν ὑπάρχει λοιπὸν ὅτι χάθηκε μαζὺ μὲ τὸ ἀνθρώπινο φορτίο της, μέσα στὰ ξαγριεμένα κύματα. Ἀλλ' ὅχι αὐτὸ δὲν τὸ ξεῦρε κανεὶς ἀκόμη. Γιὰ κύταξε!... ἐκεῖ βαθεῖα στὸ πέλαγος διακρίνεται, ἀλλὰ μόλις, κάποιο ἀντικείμενο νὰ κινῆται σιγὰ-σιγὰ. Ἰσως εἶναι αὐτή; Τώρα μάλιστα ἡ θάλασσα εἶναι γαληνιασμένη κι' ὁ ἀέρας ἔπαυσε. Παντοῦ εἶναι γαλῆνη! Σιγὰ-σιγὰ τὸ ἀντικείμενο ἐκεῖνο πλησιάζει καὶ φαίνεται καλλίτερα. Ἐπλησίασε τέλος, εἶναι μιὰ βαρκοῦλα μὲ ἀσπρό-κίτρινο πανί.

Ἄ α... εἶναι ἡ εξαφανισμένη βαρκοῦλα. Τί χαρά! Ἐσώθη λοιπόν! Δὲν πέρασαν λίγα λεπτά καὶ οἱ τρεῖς ποὺ βοισκότανε μέσα σ' αὐτὴν πηδοῦν μὲ ὀρμὴ στὴν ξηρά.

Εἶχαν σωθεῖ.

Δ. ΜΠΟΡΝΟΒΑΣ

ΔΡΑΜΑ ΣΤΑ ΚΥΜΑΤΑ

Χειμῶνας. Θάλασσα φουρτουνιασμένη
τὰ κύματα βογγοῦν ὥσάν θεριά.
— Μιὰ μάννα στὴν ἀκρογιαλὴ θλιμένη,
λυγίζει: σὰν κλάμι στὸ βοριά.

Στὸ πέλας γύρω τρυγυρνᾷ τὰ μάτια
κι' ἀναζητᾷ τοῦ καρδιοῦ πανιά.
Βλέπει τοῦ Προσεῖδων τὰ κλάτια,
κι' ἐλπίζει δὲν τῆς μένει: πιά καμμιὰ.

Ἄλλοίμονο! κητάρτις συντριμμένη.
Ψυχὲς βλακισμένες: τρεμοδύνουν.
Τὰ κύματα τ' ἀρροστερανωμένα
τὸ δύστυχο καρδί: τώρα πνίγουν....

Φτωχὴ μαννοῦλα, μάτια πιά θὰ μένεις
μὲ καρδιοκτύπι ἀκράτητο στὸ βράχο
— Ἀκου, σοῦ λέει, τὸ γυῖό σου μὴ προσμένεις!
Σκλάβος τὴ θάλασσα ἤθελα νὰ ᾤχω!....

1929

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΩΤΑΚΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΠΑΕΙ Η ΛΟΥΛΑ ΜΑΣ

Παντοῦ ὅλη ἡ φύση εἶναι ἀνθισμένη.

Παντοῦ εἶναι στολισμένη μὲ πολύχρωμα λουλούδια, καὶ μπρὲς στὰ μάτια σου περυσιάζει σὰ νυφοῦλα.

Καὶ τὸ γάμο της τὸν προμνηνοῦν τὰ χελιδόνια, ποὺ πετοῦν πάνω καὶ κάτω, σκίζοντας κοφτερὰ τὸν ἀέρα. Ὅλα γελοῦν κι' ὅλα τραγουδοῦν μπρὲς στὴν ἀνοιξή. Μονάχα ἓνα πουλι μικρὸ, ἄγριο, κητάμνο, κητισμένο στὴ στέγη κηποιου σπητιοῦ, λὲς καὶ κλαίει γιὰ τὸ χαμὸ ἐνὸς λουλουδιοῦ ποὺ μωράθηκε, πρὶν ἀκόμη ἀνθίσει καλὰ-καλὰ. Νκι πάει-πάει ἡ Λούλα μας, ἡ παιὶ κηλή φίλη μας ἀνάμεσά στίς ἄλλες. Θυμοῦμε ποὺ σὺν ἔρευγε μοῦ ἐσφιξε δυνάτὰ τὸ χέρι, μὲ κοίταξε ἄχόρταχ μέσ' τὰ μάτια, λὲς κ' ἤξερε πὼς δὲ θὰ βλεπόμαστε πειά. Θυμοῦμαι ἀκόμη ποὺ σὺν τὴ φίλησά στὸ ρόδινο μαγουλάκι της μοῦ φάνηκε κρὺο σὺν νεκρῆς. Κι' ἐρχονταν: στὴ θύμησή μου οἱ μικρονοὶ περίπταται ποὺ κἀνχε μέσά στὸ σκοτεινὸ δάσος, τὶς θερμὲς μέρες τοῦ καλοκαιριοῦ ποὺ ἡ ζέστη ἦταν μαρτύριο.

Ὁ θάνατός της ἦταν γιὰ μένα μία θανάσιμη πληγὴ. Κ' ἐνὰ βραδυὸν ποὺ μόνη μου πήρα τὸ δρόμο τοῦ δάσους, ἐνοιώσα μιὰ φοβερὴ πλήξη λὲς καὶ τὰ δένδρα ἐτοιμαζόνταν νὰ ριχτοῦν πάνω μου. Ἀκόμη θυμάμαι πὼς σὺν ἐρχόταν τὰ Σάβδαχτα ἔτρεχα στὸ κοιμητήρι, ἀναδῶ τὸ θαμπὸ κηντυλάκι της, καὶ γέμιζα μὲ λουλούδια τὰ βάζα ποὺ εἶχον ἀφήσει: πάνω στὸν τάφο της. Μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὰς φορὲς εἶδα νάχη φυτρώσει

πάνω στο όγρo χoμα, ένα μικρό «μή με λησμό-
νει». Άνεστάνεξα και τὰ μάτια μου δάκρυσαν.

Άπο τότε έχει περάσει πολὺς καιρὸς. Έ-
πιφα πειὰ νὰ πηγαίνω στὸ κοιμητήρι. Δὲ σκέ-
πτομαι παρὰ καμμιά φορὰ τὴν ὡμορφὴ ζωὴ
ποῦχα περάσει μὲ τὴ Λοῦλα. Στὸ δάσος πη-
γαίνω πάλι, σὰν καὶ πρῶτα, μὲ κάποια ἄλλη
ποῦ κι' αὐτὴ τὴ λένε Λοῦλα. Σὰ μιὰ ξέθωρη
ἀναλαμπὴ ἀπέμεινε ἡ παλιὰ ζωὴ μας. Τίποτε
δὲ θυμάμαι πειὰ. Έτσι σβύνουν όλα. Πάντα
θάρρη κάποια μέρα ποὺ κάθε γέλοιο ἢ κλάμα,
κάθε πόνος ἢ χαρὰ, ὁ θάνατος κ' ἡ ζωὴ, θὰ
σβυστοῦν στὸ ἀδιάκοπο δάδα τοῦ καιροῦ. Έτσι
ἔχασα πειὰ τὴ Λοῦλα. Όλόκληρη τὴ ζωὴ μας
τὴ θυμοῦμαι σὰν ὄνειρο, ποὺ βάστηξε λίγες
στιγμές.

ΕΓΓΛΕΖΟΥ

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΣΟΝΕΤΟ

Όταν γλυκὰ στὸν οὐρανὸ τ' ἀστέρια λαμπυρίζουν
καὶ τὰ βιολιά στὴ σιγαλιὰ παθητικὰ λαλοῦν
οἱ πονεμένες οἱ ψυχὲς τὴν ὥρα αὐτὴ δακρύζουν
—τὰ δάκρυα (γλώσσες τῆς καρδίας) λυπητερὰ
[μιλοῦν

Τότε κι' ἐγὼ παίρνω σκυφτὸς τὸ ἔρρο μονοπάτι
στὴν ἀνθισμένη πάω σιγὰ νὰ γύρω ρεματιὰ
—τὴν λύρα στὴν μασχάλη μου στῆς μοναξιάς
[τὰ πλάτη
τραγοῦδι ἀρχίζω μὲ καὶ μὸ, μὲ πόνο στὴν καρδιά.

Τὸ θεῖο ἀγέρι τῆς αὐγῆς μοῦ παίρνει τὰ τραγοῦδια
ποὺ ἀντιλαλοῦν στὶς ρεματιὲς στοὺς κάμπους
[στὰ βουνὰ
τὰ δάκρυα μου μαρμαίνουμε καὶ τὰ γρια τὰ λου-
[λούδια.

Μὰ όταν πιά χλωμιάσσουνε στὸν οὐρανὸ τ' ἀστέρια
—ἐσδύστηκε τὸ ὄνειρο, ἐχάθηκε ἡ χαρὰ
φεύγω μ' ἀφίνω πίσω μου, τὰ λούλουδα νεκρά!...

1930

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΩΤΑΚΗΣ

Ο ΙΑΚΩΒΟΣ Ο ΚΤΙΣΤΗΣ

«Νὰ εἰσθε φρόνιμα καλὰ μου παιδάκια καὶ
ἐργατικά, καλὸ βράδυ γυναῖκα μου».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Εὐτύχιος ὁ κτίστης ἀπο-
χαιρετοῦσε κάθε μέρα τὴ νεαρά του οἰκογέ-
νεια, πρὶν φύγη πρῶτ' πρῶτ', γιὰ τὴν δουλειά.

—Εὐτύχι, τοῦ ἔλεγε ἡ γυναῖκα του ἐνῶ
αὐτὸς ἔφευγε, νὰ εἰσαι προσεκτικός. Μοῦ εἶπες
προχθὲς ὅτι σήμερὰ θὰ τελειώνατε τὴν οἰκοδο-
μὴν τῆς λαμπρᾶς σας οἰκίας. Καὶ εἰμαι πολὺ
εὐχαριστημένη γι' αὐτό. Τὰ στησίματα ὅμως
τῶν σκαλωσιῶν εἶναι πολὺ ὑψηλὰ καὶ φοβοῦ-
μαι πολὺ γιὰ σένα. Τρέμω ἔως νὰ σὲ δῶ νὰ ἐ-
πιστρέψης. Σκέψου, ἀγαπητέ μου Εὐτύχι, τί
θὰ ἀπογίνουμε ἐὰν σὲ στερηθοῦμε. Όταν σκε-
φθῶ ὅτι μπορεῖ νὰ παραπατήσης συλλογίζομαι
τὴ δυστυχία μας.

—Νὰ εἰσαι ἡσυχὴ γυναῖκα, ἔλεγεν ὁ Εὐτύ-
χιος ἀπομακρυνόμενος, ξέρω πολὺ καλὰ ὅτι ἔ-
χετε τὴν ἀνάγκη μου καὶ ποτὲ δὲν φαίνομαι
ἀπρόσεκτος.

Όταν ἔφθασε στὸ μέρος ποὺ εἰργάζετο ἔ-
δειξε μιὰ ζωηρότητα πρὸς μεγάλη ἀπὸ τὴν συ-
νηθισμένη. Έργάται καὶ μαθητευόμενοι εἰρ-
γάζοντο μὲ πολὺ ζῆλον. Ἡθελαν μερικὲς ὥρες
ἀκόμη καὶ τὸ ὠραῖο οἰκοδόμημα θὰ ἦτο ἐντε-
λὼς ἀπηλλαγμένο ἀπὸ τὰ στησίματα τῶν σκα-
λωσιῶν καὶ θὰ τὸ θαύμαζαν ὅλοι...

Ξαφνικὰ ὅμως ἀκούεται μιὰ φωνὴ νὰ φωνά-
ζει ἀπελπιστικά βοήθεια! βοήθεια! Οἱ ἐργά-
ται ὅλοι διακόπτουν τὴν ἐργασία των, οἱ δια-
βάται συναθροίζονται καὶ ὅλων τὰ μάτια στρέ-
φονται στὸ μέρος ποὺ ἀκούονται αἱ ἀπελπιστι-
καὶ φωναί. Εἰς τὸ πρὸς ὑψηλὸ μέρος τοῦ οἰκοδο-
μήματος ἐθαύσθη μία λεπτὴ σανὶς ἀπὸ τὸ βά-
ρος δύο ἀνθρώπων. Ὁ Εὐτύχιος καὶ ὁ Ἰάκωβος
εὐρίσκοντο κρεμασμένοι καὶ ἐτοιμοὶ νὰ κρη-
μνηθοῦν, ἡγωνίζοντο καὶ οἱ διὰ τὸν δεινὸν
ἀγῶνα τῆς ὑπάρξεως ἡ ὁ ἕνας θὰ ἐχάνετο ἢ καὶ
οἱ δύο. Ἡ σανὶς τότε μόνον ἴσως μπορούσε νὰ
ἀνθέξη, όταν τὸ βάρος ἦτο ὀλιγότερον. Ἀλλὰ
πρὸς ἀπὸ τοὺς δύο ἔπρεπε νὰ θυσιασθῇ γιὰ νὰ
σωθῇ ὁ ἄλλος;

Ἰάκωβε, ἐφώναζεν ἀμέσως ὁ Εὐτύχιος, ἔχω
μιὰ γυναῖκα καὶ τρία φτωχὰ παιδιά.... Εἶναι
δίκαιον ἀπεκρίθῃ ὁ Ἰάκωβος καὶ χωρὶς νὰ
χάσῃ καιρὸν κρημνίζεται θυσιάζων τὴν ζωὴν
του γιὰ νὰ δώσῃ ζωὴν σὲ μιὰ ἄπορον οἰκογέ-
νεια.

(Μετάφρασις καὶ διασκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)
ΑΓΙΑΔΗ ΜΙΧΕΛΑΚΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ

ΔΡΟΣΟΥΛΙΤΑΙ

“Ολοι θα γνωρίζετε βεβαίως ότι εις τὸ Φραγκοκάστέλλον τῆς Ἐπαρχίας Σφακίων παρατηρεῖται κατ’ ἔτος ἓνα ἀπὸ τὰ σπανιώτερα φαινόμενα.

“Οσοι εὐρεθούν ἐκεῖ βλέπουν σκιὰς παρατεταγμένας εἰς φάλαγγας νὰ κινούνται.

Τὸ φαινόμενον τῶν δροσουλιτῶν τὸ ὁποῖον μέχρις ἐσχάτων ἀπησχόλει μόνον τοὺς ἀπλοῖ-
κούς χωρικοὺς πολλῶν μεσημβρινῶν μερῶν τῆς Κρήτης, ἤρχισε τελευταίως ἀπὸ διετίας νὰ ἀ-
πασχολῇ καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον.

Οὕτω κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1929 ἦλθεν Ἀγγλικὴ ἀποστολή, ἣτις ἐπεσκέφθη τὸ **Φραγκοκάστέλλον** ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Σφακίων.

Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ τὸ φαινόμενον τῶν Δροσουλιτῶν εἶναι σχεδὸν τακτικὸν εἰς ὥρισμένην ἐποχὴν τοῦ ἔτους ἥτοι κατὰ τὰ τέλη Μαΐου ἢ ἀρχάς Ἰουνίου, ἐνίοτε δὲ κατὰ Σεπτέμβριον.

Καὶ εἰς ἄλλα μεσημβρινὰ μέρη τῆς Κρήτης παρουσιάζεται τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ ὅχι τόσον τακτικὰ ὅσον ἐν τῇ εἰρημένῃ θέσει (τοῦ Φραγκοκαστέλλου).

Μία ἐκ τῶν θέσεων τούτων εἶναι καὶ παρὰ τὸ χωρίον Λουκία Μονοφατισίου ὅπου τὸ φαινόμενον κατὰ τὴν ἀκριβῆ καὶ ζωηρὰν διήγησιν τοῦ διδασκάλου Μιχ. Δελάκη λαμβάνει χώραν κατὰ Φεβρουάριον συνήθως.

Τὸ φαινόμενον ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος φύσει ἔλκεται ἀπὸ τὸ μυστηριώδες, ἀπεδόθη γενικῶς ὑπὸ τῶν πλείστων παρατηρητῶν εἰς τὴν ἐμφάνισιν σκιῶν προῦπαρξάντων κατοίκων κατὰ τὰς θέσεις ταύτας.

Ἐπομένως κατ’ αὐτοὺς ἀνάγεται εἰς τὰ ψυχικὰ φαινόμενα διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀπλοῖκός κόσμος τὰς σκιὰς ταύτας ὀνομάζει Ἑλλήνους.

Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν διηγήσεων τούτων εὐρεθέντες οἱ ἐπιστήμονες οἱ ἀσχολούμενοι ἐπὶ τῶν ψυχικῶν φαινομένων, ἐζήτησαν νὰ ἴδωσι κατὰ πόσον πράγματι συμφωνοῦν αἱ διηγήσεις καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωσι θετικὰ ἐξαγόμενα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης.

Ἡ πρὸ διετίας Ἀγγλικὴ ἀποστολὴ αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἶχε, ὅπως καὶ ἡ κατὰ τὸν παρελθόντα Μάιον ἐπίσκεψις τοῦ γνωστοῦ ἀγῶ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον κ. Τανάγρα, εἰδικῶς ἀσχολούμενον ἐπὶ τῶν ψυχικῶν φαινομένων.

Δυστυχῶς οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη ἀποστολὴ ἐπέτυχε τοῦ ποθομένου, καθόσον τὸ φαινόμενον δὲν ἔλαβε χώραν.

Ὁ κ. Τανάγρας ἐκ τῆς ἐξετάσεως ἣν ἔκαμεν ἐπὶ τόπου καὶ ἐκ τῶν διηγήσεων διαφόρων αὐτοπτῶν, ἐσχημάτισε τὴν ἰδέαν ὅτι μᾶλλον πρόκειται περὶ φυσικοῦ φαινομένου καὶ οὐχὶ ψυ-

χικοῦ ἐν τούτοις ἐπεφυλάχθη νὰ ἐπανεέλθῃ καὶ πάλιν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ νὰ ἴδῃ ὁ ἴδιος τὸ φαινόμενον.

Καὶ ἤδη ἄς προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ φαινομένου ἔχοντες ὥς βάσιν πρῶτον τὰ στοιχεῖα τῶν ψυχικῶν ἐρευνῶν καὶ δεύτερον τὰ φυσικὰ στοιχεῖα.

Εἶναι γνωστὸν ἱστορικῶς ὅτι εἰς τὸ Φραγκοκάστέλλον διεδραματίσθησαν σκηναὶ πολεμικαὶ κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1828 ὅτε ἐπολιορκήθησαν ἐκεῖ οἱ Χριστιανοὶ ὑπὸ τὸν ἐξ Ἠπείρου στρατηγὸν Χατζημιχάλην ἀπὸ τὰ Αἰγυπτιακά στρατεύματα, ὀδηγούμενα παρὰ τοῦ Μουσταφᾶ Πασᾶ.

Ὁ ἀγὼν ἦτο καταστρεπτικὸς διὰ τοὺς Χριστιανούς διότι νικηθέντες κατεσφάγησαν ὅλοι. Σκηναὶ ἀποτροπιαστικῆς φορικαλότητος ἔλαβον χώραν καὶ μετὰ μίαν λέξιν οἱ Χριστιανοὶ ἔπαθον πανολεθρίαν.

Δὲν εἶναι ἄπορον λοιπὸν εἶναι ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν πέριξ κατοίκων ἐγεννήθη ἡ ἰδέα ὅτι αἱ σκιαὶ ἢ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγρίως σφαγιασθέντων ἐκεῖ Χριστιανῶν παρουσιάζονται κατὰ φάλαγγας, ὥς ἐν μάχῃ καὶ μετὰ ζωηρᾶς κινήσεως.

Τὸ φαινόμενον ὅμως τοῦτο ἀσφαλῶς συνέβαινεν καὶ πρότερον, ὅπως φαίνεται ἐκ τῆς διηγήσεως ἄλλων ἀλλαχοῦ τῆς Κρήτης, ὅπου τὸ φαινόμενον λαμβάνει χώραν.

Ἐὰν παραδεχθῶμεν τὴν θεωρίαν τῶν περὶ τὰ ψυχικὰ φαινόμενα ἀσχολουμένων, καθ’ ἣν δέον νὰ ἀναζητήσωμεν εἰς τὸ φαινόμενον τὴν παρουσίαν τῶν ἐπιψυχιδίων, τότε τοῦτο πρόκειται νὰ παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἀνεξαρτήτως ὥρισμένων φυσικῶν δόρων ἄνευ τῶν ὁποίων τὸ φαινόμενον δὲ λαμβάνει χώραν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸν λόγον ἔχουν οἱ ἀρμόδιοι ἡμεῖς δὲ θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ φαινομένου ὥς φυσικοῦ καὶ μόνου.

Παρατηροῦμεν δηλαδὴ ὅτι διὰ νὰ λάβῃ χώραν τὸ φαινόμενον ἀπαιτεῖται τοπογραφικῶς μὲν νὰ σχηματίζεται κοιλάς μετὰ ὑπερκείμενα ὄρη πέριξ περικλειόντα ἐν ὧν ἢ ἐν μέρει τὴν θέσιν.

Ἐπίσης ἀπαιτεῖται ἢ ἐν τῇ χώρῃ φυτεία νὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε κατὰ τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου νὰ ὑπάρχῃ δρόσος.

Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸν ὅτι διὰ τὸ φαινόμενον τῆς δρόσου ἀπαιτεῖται συγχρόνως καὶ νηνεμία.

Ἐπίσης ἀπαιτεῖται διὰ νὰ λάβῃ χώραν τὸ φαινόμενον σχετικῶς πρὸς τὸν παρατηρητὴν, ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου νὰ εὐρίσκειται ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα, ἥτοι χρόνος τοῦ φαινομένου εἶναι ὁ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μετὰ διάρκειαν 10—15 λεπτῶν ἅμα δὲ τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου τὸ φαινόμενον παύει.

Ἐζητήθη ἐπίσης νὰ δοθῇ ἐξηγήσις τοῦ φαινομένου ὥς φυσικοῦ διὰ τοῦ γνωστοῦ ἀεροκα-

τοπιοισμού του παρατηρουμένου εις τὰς ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς.

Καὶ μέχρι πρότινος ἐπιστήμονες τινὲς ἐπίστευον ὅτι τὰ Ἀγγλικά στρατεύματα τὰ μαχόμενα ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Σουδάν ἀπὸ τοῦ 1882, ἦσαν ἡ ἀφορμὴ τοῦ φαινομένου, ἀλλὰ τὰ γεγονότα ἐκεῖνα ἐπαυσαν καὶ ἄλλα παρόμοια ἐπίσης δὲν παρουσιάζονται οὐδαμοῦ, ὥστε ἀσφαλῶς δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὴν τὴν θεωρίαν.

Λοιπὸν συμφώνως πρὸς τὰ φυσικὰ στοιχεῖα ἃ ἀνωτέρω περιεγράψαμεν δεόν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι, αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου τοῦ εὐρισκομένου κάτωθεν τοῦ ὁρίζοντος τοῦ τόπου ἐνθα τὸ φαινόμενον συμβαίνει, ἐρχονται ἐπάνω εἰς τὰ ὑψηλότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας.

Ταῦτα ἀνάγκαιως θερμαίνονται περισσότερον τῶν ὑποκειμένων καὶ συγχρόνως καθίστανται ἀραιότερα, ἐκ τούτου δὲ προέρχεται ἀραίωσις τῶν ὑποκειμένων στρωμάτων καὶ ἐπομένως ταχεῖα ἐξάτμισις οὕτως ὥστε ἡ δρόσος ἢ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους καὶ τῶν φυτῶν μεταβάλλεται εἰς ἀτμοὺς ὑπὸ μορφὴν λεπτοτάτης ἀχλύος.

Ἀλλὰ ἀνερχόμενοι οἱ ἀτμοὶ εὐρίσκουν ἄλλα πυκνότερα στρώματα καὶ συγκρουόμενοι σχηματίζουν δύνas.

Αἱ δύνas αὗται φωτίζονται ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός· τὸ ὅποιον καταναγάζεται ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω στρωμάτων καὶ οὕτω παρουσιάζονται ὡς σκιαὶ κινούμεναι, δηλαδὴ σχηματίζονται ἀνιόντα καὶ κατιόντα ρεύματα.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὄρη διακόπτονται ὑπὸ χαράδρων καὶ ἐπομένως εἰς τὰ μέρη ταῦτα τῶν διακοπῶν ὁ ἥλιος θερμαίνει ἐξ ἴσου τὰ κατώτερα καὶ τὰ ἀνώτερα στρώματα, ἐξάτμισις ταχεῖα δὲν συμβαίνει καὶ οὕτω πῶς αἱ σκιαὶ διακοπτόμεναι φαίνονται εἰς φάλαγγας παρατεταγμέναι, δηλαδὴ ἡ καταναγασμένη ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀτμοσφαιρικὴ ἐπιφάνεια διακόπτεται δι' ἀμαυρῶν γρομμῶν ἢ αὐλάκων.

Τὴν ἀνωτέρω ἐξηγήσιν ὅλως φυσικὴν ὑποβοηθεῖ ἡ παρατήρησις ὅτι, διὰ τὸν ὁ θεατὴς παρατηρῇ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους· τὸ φαινόμενον ἐκλείπει. Ὅπως καὶ ἡ παρατήρησις ὅτι, κατὰ μικρὰς ἀποστάσεις ὁριζοντίως τῶν ἐκπεπομένων ὕδρατμῶν, παρατηροῦνται ἀμαυροὶ ὄγκοι ὡς ἀξιοματικοὶ διακρινόμενοι μεταξὺ τοῦ στρατεύματος, καὶ εἰς ὄρισμένας ἀποστάσεις μεταξὺ τῆς φάλαγγος.

Προέρχονται δὲ οἱ ἀμαυροὶ αὗτοι ὄγκοι ἐκ τῆς κυματοειδοῦς κινήσεως τῶν ἀνιόντων ὕδρατμῶν.

Ἐλπίζομεν ὅτι ταχέως θὰ ἔχωμεν ἀκριβεστέρας πληροφορίας κατὰ τὴν προσεχῇ ἐπάνοδον τοῦ κ. Τανάγρα, ὁπότε καὶ θὰ φωτογραφηθῇ τὸ φαινόμενον. ΜΙΜΗΣ Α. ΡΑΠΙΔΗΣ

Σημ.—Τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνωτέρω ἀρθρου ὀφείλομεν εἰς τὸν Σεβαστὸν μας καθηγητὴν τῶν Φυσικῶν κ. Σ. Γεωργίου.

Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

(Μεταφέρομεν ἐδῶ περιληπτικῶς μερικὰ ὠφέλημα στοιχεῖα ἀπὸ τὴν εἰς τὰ «Ἑλληνικὰ Γράμματα» δημοσιευομένην μελέτην τοῦ κ. Γ. Ζωγραφάκη «περὶ Κρητικῆς Φιλολογίας»).

Ὅταν λέγωμεν «Κρητικὴ Φιλολογία» ἐνοοῦμεν τὴν φιλολογίαν ἢ ὅποια ἤνθισεν ἐν Κρήτῃ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως (1453) μέχρι τῆς ὑποδουλώσεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Τούρκων (1669)· λόγος δὲ τῆς ἀκμῆς αὐτῆς ἦτο ἡ μεγάλη εὐπορία τῆς Μεγαλοήσου κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους.

Διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, εἰς τὰ δημοτικὰ τραγούδια, εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὸ δράμα.

1. Τὰ Δημοτικὰ τραγούδια.

Ταῦτα εἶναι δημιούργημα καθ' αὐτὸ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ὠραϊότατα καὶ δραματικώτατα καὶ δὲν δεικνύουν ξένas ἐπιδράσεις, ὅπως συνέβη μὲ τὰ δύο ἄλλα.

2. Ἡ Ποίησις.

Τὸ εἶδος τοῦτο ἐκαλλιεργήθη ἀρχικὰ ἐπιτυχῶς ἐν Κρήτῃ καὶ ἀνῆλθεν εἰς ζηλευτὴν τελειότητα. Κυριώτεροι ἐκπρόσωποι αὐτῆς εἶναι:

1) Κάποιος Κρητικὸς ποιητὴς (ποῦ παρέμεινεν ὄντως ἀγνώστος) μοιρολογεῖται εἰς τοὺς στίχους του τὴν ἄλωσιν τῆς Πόλεως.

2) Ὁ Ἑμμ. Σκλάβος (1508), ἔγραψε ποίημα διὰ τὸν τότε σεισμόν.

3) Κάποιος ἀγνώστος ἱκανὸς ποιητὴς καὶ δυνατὸς εἰς τὴν ἔκφρασιν, ἔγραψε τὴν «ὠραία Βοσκοπούλα», ποῦ θὰ ἠδύνατο νὰ σταθῇ πλάι μὲ τὸν Θεόκριτον καὶ τὸν Λόγγον ἐὰν ἔλειπαν μερικὰ συμβατικά μέρη ποῦ δεικνύουν Ἰταλικὴν καὶ Γαλλικὴν ἐπίδρασιν.

4) Ὁ Βιζέντζος Κορνάρος, ὁ ὁποῖος πυνθανολογεῖται ὡς ποιητὴς τοῦ Ἑρωτοκρίτου, τοῦ θανμασίου ἐκείνου ἔργου ποῦ εἶχε καταστῇ πανελλήνιον—τὸ προσφιλὲς ἀνάγνωσμα κάθε νέου καὶ κόρης—καὶ ποῦ θὰ ἐπέβλεπεν εἰς δλόκληρον τὴν Ἑλλάδα τὸ κρητικὸν ἰδίωμα ἐὰν δὲν καταλαμβάνετο ἡ Κρήτη ὑπὸ τῶν Τούρκων (1669).

Ἡ πρώτη ἔκδοσις τοῦ Ἑρωτοκρίτου ἔγινε τὸ 1713, πρὶν δυὼς ἀπ' αὐτὸ κυκλοφοροῦσαν χειρόγραφα τοῦ Ἑρωτοκρίτου καὶ κατὰ τὸν 15 αἰῶνα—ὡς ἰσχυρίζεται ὁ Gidel, καὶ

5) Δύο ἀσημεῖοι ποιηταὶ 1) ὁ Ρεθυμνιώτης, Ἀντώνιος Ἀχελῆς (ἔργα: «ἡ πολιτορχία τῆς Μάλτας» ἀπομίμησις Γάλλων, Ἱταλῶν καὶ ἀρχαίων, στερούμενον τῆς φρεσκάδας καὶ τῆς ζωῆς τοῦ «Ἑρωτοκρίτου»). 2) Ὁ Ἑνετοκρητικὸς Μαρίνος Ζανέ (ἔργα: «ὁ πόλεμος τῆς Κρήτης» στίχοι 12 χιλιάδες (!), περιγράφει ἀντὶ τὰς πολέμους Ἑνετῶν καὶ Τούρκων, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ κατάληψις τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Τούρκων.

καὶ 3. Τὸ Δράμα.

Τὰ θεατρικὰ ἔργα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς εἶναι κυρίως 1) ἡ «Θυσία τοῦ Ἀβραάμ» καὶ 2) ἡ «Ἐρωφίλη» τοῦ Γ. Χορτάση (1637).

Τὰ δύο περὶ φημα ταῦτα δράματα ἐγνώρισαν λαμπρὰς ἡμέρας καὶ ἀπέκτησαν μεγίστην φήμην, οἱ δὲ στίχοι τῶν ἔμειναν εἰς τὸ στόμα τοῦ Λαοῦ. Οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν, ἂν καὶ δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀποφύγουν τὰς Ἰταλικὰς καὶ Γαλλικὰς ἐπιδράσεις, ἀναγνωρίζονται καὶ συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν ἱκανῶν θεατρικῶν συγγραφέων, διότι κατώρθωσαν νὰ θέσουν ἐπιθετικῶς τὴν σφραγίδα τῆς προσωπικότητός των καὶ ἡ δημιουργία αὐτῶν νὰ εἶναι καταφανής.

Τὸ δράμα ἀνεπύχθη εἰς ζήλευτὴν τελειότητα.

Κατὰ τὸ τέλος τῆς Ἑνετικῆς κυριαρχίας ἀναφαίνονται τρία μικροτέρας ἀξίας δράματα. 1) Τὸ ἱστορικὸν δράμα «ὁ Ζήνων» με θέμα τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀδικοκράτορος Ζήωνος (474—491). 2) «Ὁ Γύπαρης», τραγικοκωμική, εἰδυλλιακή, ἀνώνυμη κωμωδία ἀξία ἰδιαίτερας προσοχῆς. καὶ 3) «ὁ Στάθης», κωμωδία ἐπίσης γραμμένη ἀπὸ κάποιον Φολᾶ, με θέμα τὴν ἐπιστροφὴν ἑνὸς ἀσώτου νιόυ.

Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς λογοτεχνίας τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶναι ὅτι ἡ γλῶσσα τῶν διαφόρων ἔργων εἶναι μοναδική, ἀπληραγμένη ἀπὸ ἄχρηστη φόρμα, παληὲς λέξεις καὶ λογισμικοὺς πρᾶγμα πού σιάνηκεν ἀδόνητο διὰ τοὺς Βυζαντινοὺς λογίους.

Ο ΚΑΣΤΑΝΑΣ

Γερόμενος σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ δρόμου ἕνας γέρος ψήνει κάσταναν μὲ προστά σ' ἕνα μαγκάλι. Κάπου-κάπου διαλαλεῖ μ' ἐπαίνους τὸ εἶδός του εἰς τοὺς διαβάτας πού περνοῦν βιαστικοί, γιὰ τὰ σπίτια τους.

Ἐκεῖ θὰ βροῦν τὴν χαρὰ καὶ τὴν ἀνάπαιον.

Περνοῦν καὶ πᾶν... Ὅμως ὁ ἄμοιρος καστανᾶς μάταια προσπαθεῖ νὰ σύρῃ με τοὺς ἐπαίνους πελάτας (κάσταναν ξεστά...)!.

Ὅλοι φαίνονται ἀδιάφοροι γι' αὐτόν, κανεὶς δὲν δίνει προσοχή, κανεὶς δὲν προτιμᾷ τὸ φτωχικὸ ἐμπόριό του. Περνοῦν καὶ πᾶν...

Κ' ὁ καστανᾶς πέφτει σὲ βαθυὰ συλλογῇ.

Τὰ κάσταναν κυτοῦν καὶ τοῦ διακόπτουν τὶς σκέψεις του. Ἀναστενάζει γιὰ τὴν θυμᾶται πὺς τὰ παιδιὰ του περιμένουν νὰ τοὺς πᾶν τὸ βράδυ τὸ ψωμάκι.

Ἔρμε καστανᾶ! Μήπως δὲν εἴσονται καὶ σὺ κάποιον καιρὸ ἱκανὸς νὰ ζήσῃ με τὴν δύναμιν τῶν χερῶν σου; Ὅμως τώρα ἔφυγαν τὰ νειάτα καὶ μαζὺ μ' αὐτὰ καὶ ἡ εὐτυχία.

Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΑΡΚΟΛΗΣ

Κατὰ τὴν Ἰταλικὴν πόλεμον τοῦ 1797, ὅταν ὁ Γαλλικὸς στρατὸς ὑπὲρ τὸν Ναπολέοντα ἔφθασεν εἰς τὴν γέφυραν τῆς Ἀρκολῆς, ἐφυλάσσετο αὐτὴ ἀπὸ τὸ φεθερὸν Αὐστριακὸν πυροβολικόν. Τὰ μυδράλλια ἐπιπτον ἀδιακόπως, ὥστε ἦτο ριψοκίνδυνον νὰ διέλθωσιν οἱ Γάλλοι τὴν γέφυραν. Δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ διέλθωσι τὸν ποταμὸν κολυμβῶντες. Ριψοκίνδυναι τινες παρεδόχθησαν αὐτὴν τὴν ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν. Ἀλλὰ τίς θὰ τοὺς ἐδήγει ἐν τῇ μάχῃ; Τίς θὰ ἐκτύπα τὸ τύμπανον;

Ἐγὼ, λέγει, ὁ Ἀνδρέας, ἕνα πιζιδιον 14 ἐτῶν τυμπανιστὴς τοῦ οἴου Συντάγματος. Ὁ λοχίας του, τοῦ λέγει: «Σὺ εἶσαι τόσο μικρὸς, τὸ τύμπανόν σου θὰ εἶναι μέσα εἰς τὸ νερόν». Λοχία μου, ἀπαντᾷ τὸ πιζιδιον «θὰ τὸ θέσω ἐπὶ τοῦ γυλιοῦ ἢ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, καὶ χίλιαι βόμβαι νὰ πίπτουν, ἐγὼ θὰ κρατῶ τὸ τύμπανον».

Ὁ μικρὸς ἥρως ἐρρίφθη εἰς τὸ ὕδωρ μαζὺ με τοὺς ἡρωϊκοὺς του συντρόφους. Ὁ μικρὸς τυμπανιστὴς ἐκρότει τὸ τύμπανον ἰσχυρῶς καὶ ἐπροχώρει ἀνδρείως με τοὺς ἐφερμώντας συνοδούς του.

Ὁ ἐχθρὸς διὰ μιαν στιγμὴν ἐνόμισεν, ὅτι ἕνα σύνταγμα ἐπέρχεται διὰ νὰ τὸν καταλάβῃ ἐξ ἀπρόσπου καὶ ὑποχωρῶν ἀφίνει εἰς τοὺς Γάλλους μίαν τόσον ὀχυρὰν θέσιν.

Ὁ Ἀνδρέας ἠδύνατο νὰ εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὸ ἀνδραγάθημά του, ὅπερ ἐπαναληφθὲν τὸ ἐσπέρας ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας, ἔκκεν αὐτόν δημοφιλῆ εἰς ὅλον τὸν στρατόν. Ἐπινωμάσθη διὰ τοῦτο «ὁ μικρὸς τυμπανιστὴς τῆς Ἀρκολῆς». Χάριν αὐτοῦ δὲ ἐψηφίσθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, νὰ τῷ δοθῶσι ράβδοι χρυσοῦ, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου γεγονότος.

Βραδύτερον, ὁ τυμπανιστὴς οὗτος ὑπηρετῶν οἰς τὴν Προξενικὴν φρουράν, εἰς τὴν ἀρχὴν μιᾶς ἐπιθεωρήσεως, ὁ Βοναπάρτης ἐταράχθη ἀπὸ τὰ διακριτικὰ σημεῖα πού ἐκόσμουσαν τὸ στήθος τοῦ μικροῦ τυμπανιστοῦ. Ὁ Πρώτος Ὑπατος (ὁ Ναπολέων) ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὴν ἱστορίαν τὴν ὁποίαν καὶ τοῦ διηγήθησαν. «Δὲν εἶναι τοῦτο ἀρκετὸν» ἀπήντησεν ἐκεῖνος καὶ ἀποσπῶν τὸν ἱδικόν του μεγάλостαιρον, τὸν ἀνῆρτησεν ἐπὶ τοῦ χιτῶνος τοῦ νεαροῦ ἐνδόξου τυμπανιστοῦ.

(Μετάφρασις καὶ διὰσκευὴ ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

ΕΜΜ. Μ. ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ

ΣΤΟ ΔΙΑΒΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Πώς περνᾷ ὁ καιρὸς! Πόσο γρήγορα κυλοῦν τὰ χρόνια! Χθὲς ἀκόμα θαρρῶ πὼς ἤμουν στὸ δημοτικὸ σχολεῖο μικρὸ ἀκόμα παιδάκι μὲ τὴ τσάντα στὸ χέρι, μὲ τὴν ὁμορφὴ κι' ἀπλὴ ποδίτσα τοῦ σχολειοῦ καὶ τὸ πλατύγυρο ψάθινο καπέλλο.

Πέρασε σὰν ὄνειρο ὅλη αὐτὴ ἡ παιδικτικὴ ζωὴ, τὰ πιὸ ξένοιαστα αὐτὰ χρόνια καὶ μεγάλη πειὰ ἤρθα στὸ Γυμνάσιο.

Μὰ τὸ ἴδιο καὶ δῶ. Τὰ χρόνια περνοῦν καὶ ἀφίρουν πίσω τους χίλιες ὁμορφες ἀναμνήσεις. Πέρασαν πέντε ὁλόκληρα χρόνια χωρὶς νὰ τὰ καταλάβω. Καὶ νὰ τώρα τί μένει; Ἕνας χρόνος! Ὡ! σὰν τὸ συλλογίζομαι! Γιατί, γιατί τόσο γρήγορα περνᾷ ὁ καιρὸς;! Πὼς! Ἕνα χρόνο ἀκόμα στὸ σχολεῖο;

Κι' ὕστερα; Ὡ! ὕστερα δὲν θὰ κάθομαι πειὰ στὸ ἀγαπημένο μου θρανίο ποὺ μ' ἀνοιχτὴ ἀγκάλη μὲ δεχόταν κάθε πρωτὶ καὶ μεσημέρι, δὲν θ' ἀκούσῃ πειὰ τὴ μιλιὰ μου, τὸ χτυποκάρδι μου σὰν δὲν ἤξερα τὸ μάθημα, τὴ χαρὰ μου σὰν πετύχαινα κάπου!

Κάποιος ἄλλος θὰ πάρῃ τὴ θέση μου. Ἄλλος θὰ ξαπλώνῃ τὰ βιβλία του κι' ἄλλος θὰ περνᾷ ὥρες ὁλόκληρες καθισμένος ἐκεῖ. Δὲν θὰ ξαναμπῶ πειὰ στὴ τάξη μου, δὲν θ' ἀντικρύσω τίς τόσες γελαστὲς μορφές, δὲν θ' ἀκούσω καὶ δὲν θὰ ψιθυρίσω τὴ πρωτὴν προσευχὴ ποὺ ὅλοι μαζὶ κάναμε ποὺν ἀρχίζει τὸ μάθημα; Ὁ! αὐτὰ δὲν θὰ τὰ ξαναῖδῶ; Τί κοῦμα! Πόσο λυποῦμαι! Τὴν ἀκόμα φροντίζω μόνο γιὰ τὰ μαθήματά μου, μόνο γιὰ τὸ σχολεῖο μου. Αὐριο ποῖος ξέρει!...

Ποῖος μπορεῖ νὰ προμαντεύσῃ τί μοῦ φυλάει ἡ τύχη!

Πόσο μὲ φοβίζει αὐτὸ τὸ Αὐριο! Ἄς μπορούσα νάμουν πάντα μικρὴ μαθητοῦλα ξένοιαστη καὶ χαρωπὴ. Ἄς μπορούσα γιὰ πάντα νὰ βλέπω τὸ καλὸ μου σχολεῖο, τοὺς καλοὺς μου καθηγητὰς, τοὺς εὐγενικοὺς μου συμμαθητὰς, τίς ἀγαπημένες μου συμμαθήτριες!

Πὼς θὰ θελᾷ αὐτὸς ὁ τελευταῖος χρόνος νὰ μὴν περάσῃ ποτέ! Μά... ζητῶ ἀδύνατα. Θὰ περάσῃ κι' αὐτὸς σὰν τόσους ἄλλους καὶ θάρῃ ἡ τελευταία μέρα, ἡ τελευταία ὥρα ποὺ θὰ φύγω ἀπ' τὸ σχολεῖο. Δάκρυα μοῦ ροχονται στὰ μάτια καὶ νοιώθω κάτι νὰ σφίγγῃ τὴ ψυχὴ μου σ' αὐτὴ τὴ συλλογὴ.

Τί συγκινητικὴ στιγμή καὶ αὐτὴ ποὺ θὰ πάρω τ' ἀπολυτήριό μου!

Εἶναι σὰν νὰ μοῦ λένε.

«Πήγαινε, πήγαινε πειὰ, δὲν ἔχεις καμμιά θέσι στὸ σχολεῖο. Πήγαινε τώρα νὰ ζήσης ὅπως μπορεῖς».

Πὼς θὰ περάσῃ ἡ ἄλλη μου ζωὴ; Θὰ πε-

ράσῃ κι' αὐτὴ σὰν τὴν ὁμορφὴ μαθητικὴ; Ἀλλοίμονο! Ὁχι. Πόσες πίκρες, πόσα βάσανα μοῦ ἐπιφυλάσσει τὸ μέλλον! Ὡ! ἄς μὴν τὰ συλλογίζομαι. Ἄς ἀφίσω νὰ περάσῃ κι' αὐτὸς ὁ χρόνος δίχως συλλογὴ, γιατί αὐριο ποῖος ξέρει!...

Κορυδαλλίδα

ΑΣΤΕΡΙΣΚΟΙ

Μετ' ἐνδιαφέροντα εἰρευνᾷ.

Ἡ «Ἑλληνικὴ» τῶν Ἀθηνῶν δημοσιεύει ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν μίαν πολὺ ἐνδιαφέρουσαν ἐρευνᾶν τῆς ἐπὶ τῶν μαθητῶν τῆς Μέσης ἐκπαίδευσως ὁλοκληρῶς τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τῆς Ἑρέυνης αὐτῆς ἡ ἐν λόγῳ ἑφημερίς παρουσιάζει εἰς τὴν κοινωνίαν τοὺς καλυτέρους ἐκ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, οἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰναι πικιδιὰ τῶν λαϊκῶν τάξεων μὲ σκοπὸν ὅπως ἡ Κυβέρνησις ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὰς ἀνωτέρας σπουδὰς αὐτῶν. Συγχρόνως δημοσιεύονται καὶ αἱ φωτογραφίαι τῶν μαθητῶν αὐτῶν, καθὼς καὶ αἱ κρίσεις τῶν καθηγητῶν τῶν δι' αὐτούς. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἡ «Ἑλληνικὴ» θὰ ἀσχοληθῇ καὶ μὲ τοὺς μαθητὰς τῆς πόλεως μας, τοὺς ὁποίους καὶ θὰ παρουσιάσῃ εἰς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ μαθητικὸς κόσμος τῆς πόλεως μας ἐκτιμῶν τὸν ἀγῶνα αὐτὸν θὰ περικολληθῇ τὴν ἐρευνᾶν αὐτὴν μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἐνδιαφέροντος.

Μετ' εὐγενῆς χειρονομίας.

Ἡ πράξις εἰς τὴν ὁποίαν προέβη ὁ Ὑπουργὸς Γενικὸς Διοικητὴς Κρήτης κ. Κετσεχάκης, νὰ δωρήσῃ τὰ ὀκτὼ δέκατα τῆς πατρικῆς του περιουσίας πρὸς ἀνάγερσιν διδασκαλίου τοῦ Διδασκαλείου τῆς πόλεως μας, συνεκίνησεν ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν. Ἰδιαιτέρην χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν ἐδοκίμασεν ὁ μαθητικὸς κόσμος, ὅστις ἐκτιμῶν τὸ φιλεκπαιδευτικὸν διαφέρον τοῦ Στρατηγοῦ κ. Κετσεχάκη, δὲν εἶναι δυνατόν πρὸς νὰ ἐπευθύνῃ πρὸς τὸν μεγάλον εὐεργέτην τὰς θερμὰς καὶ εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας αὐτοῦ. Τοῦ ἐκφράζουν συνάμεικ τὴν εὐγνωμοσύνην των.

Αἱ σχολικαὶ κοινότητες

τοῦ Ἑλλ. Ἑρ. Στ. τῆς Νεότητος.

Τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀπέστειλεν ἐγκύκλιον πρὸς ὅλους τοὺς Διευθυντὰς τῶν Σχολείων τῆς Μέσης καὶ Δημοτικῆς ἐκπαίδευσως, διὰ τῆς ὁποίας περικολλεῖ αὐτοὺς ὅπως ἐργασθῶσιν μετὰ ζήλου ἕνα μετατρέψωσι

τὰς μαθητικὰς κοινότητας εἰς ομάδας Ἑλ. Ἑρ. Στ. τῆς Νεότητος καὶ ἀναφέρει τὰς ὠφελείας τὰς ὁποίας θὰ ἔχουν οἱ μαθηταὶ ἐκ τῶν ομάδων αὐτῶν.

Ἡ «Πρόοδος» ἐπιθυμοῦσα νὰ συντρέξῃ εἰς τὸ ὅρασιον αὐτὸ ἔργον τοῦ Ἑλλ. Ἑρ. Στ., ἐπιστὰ τὴν προσοχὴν τῶν μαθητικῶν κοινοτήτων καὶ τοὺς προτρέπει νὰ σπεύσωσι νὰ μετατρέψωσι ἐκτὸς εἰς ομάδας Ἑλ. Ἑρ. Στ. Νεότητος.

Αἱ ὠφελείαι θὰ εἶναι τεράστιαι, διότι, ὡς γνωστόν, ὁ Ἐρυθρὸς Στρυγγὸς ἀγωνίζεται πάσῃ δυνάμει πρὸ πολλοῦ διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῆς ζωῆς τοῦ Ἑλληνος πολίτου. Οἱ μαθηταὶ λαμβάνοντες τὸ περιοδικὸν καὶ τὰ διάφορα ἐντυπα τοῦ Ε. Σ. Ν. θὰ ἐνοήσουν πολὺ ἐνωρίς τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς ὑγείας καὶ θὰ ἀρχίσουν πλεον νὰ λαμβάνουν μέτρα διὰ τὴν ὑγείαν αὐτῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς ἐγκυκλίου του ταύτης προσπαθεῖ νὰ συνδράμῃ τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Στρυγγὸς τῆς Νεότητος, καὶ ἐπειδὴ ἠνόησε πλεον καλὰ ὅτι διὰ νὰ ἔχωμεν ὑγιεῖς πολίτας πρέπει νὰ τοὺς μάθωμεν ἀπὸ μικρὰς ἡλικίας νὰ προσέχωμεν τὴν ὑγείαν τοὺς.

Δὲν πρέπει νὰ μείνῃ καμμία κοινότης ἡ ὁποία νὰ μὴ σπεύσῃ νὰ γίνῃ μαθητικὴ κοινότης Ἑλ. Ἑρ. Στ. καὶ ἐφ' ὅσον ὁ σκοπὸς εἶναι ἱερός.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΩΝ Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Εἰς τὴν στήλῃν αὐτὴν προσφέρομεν μίαν σελίδαν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαίας ἱστορίας, ὅσον τὸ δυνατόν σύντομον, διὰ νὰ γνωρίσωμεν εἰς τοὺς μὲν καὶ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν μνήμην τῶν δέ, πῶς οἱ πρόγονοί μας ἠνόουν τὸν ἀθλητισμόν, ποῖαν σημασίαν ἀπέδιδον εἰς τὴν γυμναστικὴν καὶ πῶς ἐγίνοντο αἱ δημόσιαι ἀθλητικαὶ συγκεντρώσεις.

Τὸ Γυμνάσιον.

Καθὼς ἔχομεν διδαχθῇ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἡ ἔλῃ ἐκπαίδευσιν τῶν νέων διηρεῖτο εἰς τρία μέρη. Εἰς τὰ γράμματα, τὴν μουσικὴν καὶ τὴν γυμναστικὴν. Ἡ γυμναστικὴ θεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τόσον περισπούδαστος, ὥστε ὁ δὲ αὐτὴν μόνον διικτεθειμένος χρόνος, ἦτο ἴσος πρὸς τὸν χρόνον ὁ ὁποῖος διετίθετο διὰ τὴν λοιπὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἐνθ' διὰ τὴν μουσικὴν καὶ τὰ γράμματα ἡ μόρφωσις ἐπερατοῦτο εἰς ἡλικίαν 17 ἐτῶν, εἰς τὴν γυμναστικὴν ἐξηκολούθουν νὰ ἀσκοῦνται καὶ ἀνδρούμενοι ἀκόμη.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες ἐπίστευον ἀκραδάντως ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ διατελῇ ὁ νοῦς εἰς κατὰστασιν ὑγιᾶ, ἀσθενοῦς ὄντος τοῦ σώματος. Τὰ

Γυμνάσια ἦσαν τόποι ἀσκήσεων πρὸς βελτίωσιν καὶ ρώμην τοῦ σώματος, πρὸς φυσικὴν γυμναστικὴν καὶ παιδείαν. Ἡ οὐσία τῆς γυμναστικῆς ἀποδίδεται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὸν Θησέα, ὡς ἀναφέρει ὁ Παυσανίας, ὁ δὲ Γαληνὸς λέγει ὅτι ἡ γυμναστικὴ ἐτακτοποιήθη ἐπὶ Κλεισθέλους, ἐκ τινῶν ὅμως νόμων τοῦ Σόλωνος καταφαίνεται ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ ἡ γυμναστικὴ ἦτο ἱκανῶς προσδευμένη. Αἱ Ἀθηναῖαι εἶχον μόνον τρία μεγάλα γυμναστήρια, τὸ Λύκειον, τὸ Κυνόσαργες καὶ τὴν Ἀκαδημίαν. Ὑπῆρχον καὶ διάφορα μικρότερα γυμναστήρια τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο «Παλαιστραὶ» εἰς τὰ ὁποῖα συνηθροίζοντο πάσης ἡλικίας ἄνδρες καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων διεξήγετο ἡ ἐσπρτὴ τῶν Ἑρμῶν. Προστάτης τῶν γυμνασίων θεὸς ἦτο ὁ Ἑρμῆς τοῦ ὁποῖου ἀγάλματα ὑπῆρχον εἰς τὰ πλείστα τῶν γυμναστηρίων. Γυναῖκες ἀπεκλείοντο τῶν γυμνασίων, ἐγγαμοὶ καὶ ἀγαμοὶ, τόσοι εἰς τὰς Ἀθήνας ὅσον καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἰωνίας. Εἰς τὴν Σπάρτην ὅμως καὶ εἰς μερικὰς Δωρικὰς πόλεις αἱ νεάνιδες φέρουσαι βραχὺν τιτῶνα ὄχι μόνον εἰσῆρχοντο εἰς τὰ γυμνάσια ἀκωλύτως πρὸς θεᾶν, ἀλλὰ καὶ συνεγυμνάζοντο μετὰ τῶν παίδων.

Τὰ γυμναστήρια διοικοῦντο ἀπὸ ἀρχοντας καλουμένους Γυμνασιάρχας, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀνατεθεῖ, καὶ ἡ διαχείρησις πάντων τῶν εἰς αὐτὰ ἀναγομένων πραγμάτων.

Τοὺς εἰς τὰ γυμναστήρια φοιτῶντας ἐδίδασκον οἱ γυμνασταί, οἱ ὁποῖοι ὤφειλον νὰ γνωρίζωσι τὰ ἐπὶ τοῦ σωματικοῦ συστήματος τῶν νέων φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀσκήσεων καὶ νὰ ὀρίζωσιν εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν τὰς μαλὼν προσφόρους.

Ἡ ἐπάλειψις τῶν σωματῶν τῶν νέων πρὸ τῆς γυμνάσεως ὡς καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς διαίτης αὐτῶν ἦσαν χρέος τῶν «Ἀλειπτῶν», αἵτινες ἐξετέλουν ἱατρικὰ καὶ διδακτικὰ ἔργα.

Τὰ σπουδαιότερα τῶν ἀγωνισμάτων ἦσαν ὁ δρόμος, ἡ δισκοβολία, ὁ ἀκοντισμὸς, τὸ ἄλμα μετὰ ἢ ἀνευ ἀλτήρων, ἡ πάλη, ἡ πυγμή, τὸ παγκράτιον, ὁ πένταθλος καὶ ἡ λαμπαδοφορία.

N.

Ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας ἐτέθη εἰς τὸ ἀρθρον «Οἱ ΔΡΟΣΟΥΛΙΤΑΙ» ἡ ὑπογραφή Μίμ. Ραπίδης.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

* Ήτανε μιὰ μέρα τοῦ Δεκέμβρη!

* Ὁ ἥλιος ἔλαμπε ψηλά στὸν οὐρανό, ποὺ τὸν σκέπαζαν σύννεφα λευκά σὰν βαμβάκι.

Εἶχε τελειώσει ἡ λειτουργία, καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς φίλους μου, ἀφίνοντας τὸ ὡμορφο ἐκκλησιάκι τοῦ χωριοῦ μας, ἤλθαμε στὴν ἀκρογιαλιά.

* Ἡ θάλασσα ἦταν γαλήνια καὶ τὸ κύμα ἐχάδευε ἀπαλὰ τὴν ἀκτὴ ποῦταν στολισμένη μὲ πολύτιμα χοχλάδια.

Τὸ μαγικὸ λιμανάκι φιλοξενοῦσε μερικές ψαρόβαρκες ποὺ μόλις εἶχαν ἔλθει, ἀπὸ τὸ κόρφο ποῦχαν ρίψει τὰ δίκτια.

Πεῖρ πέρα μιὰ λευκὴ βαρκούλα ποὺ τὴν ὀδηγοῦσε ἓνα παιδί, ἐπερίμενε γιὰ νὰ βγοῦμε βαρκάδα, πέρα σὲ κάποιο ὡμορφο τοπεῖο, στὴν ἐκβολὴ ἑνὸς ποταμοῦ.

Μὲ χαρὰ πηδήσαμε στὴ βάρκα, πήραμε τὰ κουπιὰ καὶ ἐξεκινήσαμε.

* Ἡ βαρκούλα πετοῦσε πάνω στὸ γιὰλὸ σκίζοντας τὴν πλατιὰ θάλασσα.

Σὲ λίγο φθάσαμε στὸν ποταμό.

* Εκεῖ σταῖς ὄχθαις τοῦ ποταμοῦ ἦσαν δένδρα πανύψηλα βροῦλα καὶ ἄλλα ποὺ γιὰ μιὰ στιγμή ἔφερνε κανεὶς στὸν νοῦ τὸ νησί τῆς Καλυψώς.

* Εμεῖναμε κεῖ γιὰ πολλὴ ὥραν, εὐχαριστημένοι στὴ θέα τῆς φυσικῆς καλλονῆς.

* Ἐξαφνα ὅμως ὁ ἥλιος κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὰ νέφη, καὶ ἓνα ἀγέρι δυνατό τάραξε τὰ νερά τῆς θάλασσας. * Ἡ βάρκα μας ἀπομακρύνθηκε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε ἀπὸ τὴ ξηρά.

Γιὰ μιὰ στιγμή σὰν ἄπειρους θαλασσινοὺς, μᾶς ἔπιασε ἀμηχανία. Τρομάξαμε. * Ἡ θάλασσα ὀλοένα ἀγρίευε.

Μόλις συνήλθαμε πήραμε στὰ χέρια τὰ κουπιὰ καὶ προσπαθοῦσαμε ν' ἀντισταθοῦμε στὸ ρεῦμα.

* Ἡ ἀντίστασις ὅμως ἦταν μεγάλη. * Ἐνα τρίξιμο ἀκούστηκε καὶ οἱ σκαρμιοὶ ποῦταν δεμένα τὰ κουπιὰ ἔσπασαν, καὶ ἡ βάρκα ἀκυβέρνητη πιά τραβοῦσε τὸ δρόμο τῆς.

* Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως εἶχαμε ἀπομακρυνθῇ πολὺ ἀπὸ τὴ ξηρὰ ἐφαινόταν τώρα τὸ χωριό.

* Ἐγὼ τότε σηκώθηκα ὀρθὸς ἔβγαλα τὸ μανδύλι μου καὶ ἄρχισο νὰ καλῶ βοήθεια.

Δὲν ἄργησε νὰ μᾶς ἀντιληφθῇ κάποιος γέρος ψαράς ποῦ ἔρραβε τὰ δίκτια του στὴν ἀμμουδιά.

* Ἀμέσως κατάλαβε τί συνέβαινε, πήδησε στὸ καίκι του, ἄπλωσε τὸ πανὶ καὶ ἐρχόταν γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν σωτηρίᾳ μας.

* Εμεῖς μὲ καρδιοκτύπια περιμέναμε τὸ χέρι τῆς βοήθειας ποὺ δὲν ἄργησε νὰ μᾶς δοθῇ.

Σὲ λίγη ὥρα ἐβγαίναμε στὴν ξηρὰ.

* Ὁ γέρος θαλασσόλυκος ἦταν ὁ σωτήρας μας.

* Ἀπὸ τότε ὅταν περνῶ ἀπὸ τὸ ποτάμι αὐτὸ

θυμοῦμαι μὲ ἀγάπη καὶ εὐγνωμοσύνη τὸ γέρο ψαρά τὸ σωτήρα μας, ποὺ τὸν σκεπάζει τώρα ἡ μαύρη γῆ!....

M. ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΔΕΣΧΑΣΤΗΣ ΟΡΕΣ

* Ἀνέγννοιος ἐκκθόμενα στὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ (ἡ ξελογιάστρα ἡ νυχτιὰ) τὸν κύκλο τους ἡ ὥρες μὲς τὸ χορὸ τους μέσρυνν, ἡ γλυκοξυθοφόρες, καὶ μχευόταν ἡ ψυχὴ ὀνείρου ὕστερνοῦ.

Τοὺς ἡχους τοὺς δροσόλουστους νὰ πιάσῃ μὲ τὰ
[χάδια
κχθὼς γυρνούσανε σιγὰ τῆς νιότης μου τὰ βράδυα
— καὶ πρρμύθι: ἀκούοντας περρίμενα μὲ πάθος
— γύρω στὴν κόκκιν' ἀθρρκιά, μέστοῦ σπιτιοῦ τὸ
[βάθος—

χρρρς τ' Ἀπρίλη ἄγνωστες καὶ ἄνθη φρυντομένα,
κάτι νὰ φέρῃ μιὰ γριὰ μὲ χέρια μαρμαρένα
ἀπὸ λειδιάδια χρρρπά καὶ ἀπὸ χῶρες ξένες
νὰ μοῦ ξυπνίσῃ στὴν ψυχὴ χρρρς λησμονισμένες..

1930

MAN. A. ΦΘΕΝΑΚΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΥ ΜΟΥ

Εἶναι εὐτυχὴς ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ἓνα φίλο.
Εἶχα καὶ ἐγὼ ἓνα. * Ὁ θάνατος μοῦ τὸν ἀφή-
ρεσε, μοῦ τὸν ἀρπαξε στὴν ἀρχὴ τοῦ σταδίου
του, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ φιλία του γινότανε γιὰ
μένα μιὰ ἀνάγκη γιὰ τὴ ζωὴ μου. * Ὁ ἓνας ὑ-
ποσιήριζε τὸν ἄλλο σὲς κοπιώδεις ἐργασίες τοῦ
πολέμου. Στὸ μέτωπο πίναμε στὸ ἴδιο ποτήρι
καὶ κοιμώμαστε σὲ ἴδιο κρεβάτι. Τὸ μέρος
ποὺ βρισκόμαστε σὲς κακὲς περιστάσεις ἦτο
γιὰ μᾶς μιὰ νέα πατρίς. Τὸν ἔβλεπα εἰς ὅλους
τὺς κινδύνους τοῦ καταστορεπτικοῦ πολέμου.
* Ὁ θόρυβος τῶν ὅπλων καὶ ὁ ἐνθουσιασμός ποὺ
κατελάμβανε τὸν ἄνθρωπο, τὸ θέημα τοῦ κιν-
δύνου φαίνεται διτὴμπόδιζαν τὲς φωνές του νὰ
φθάσουν στὴ καρδιά μου. * Ὁ θάνατος λυπότανε
νὰ στερήσῃ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλο. Δὲν τὸν
ἔχασα ὅμως στὸν πόλεμο, δὲν ἔπεσε σὲ μέ-
τωπο. * Ἀλλὰ τὸν ἔχασα μιὰ νύχτα ποὺ διασκε-
δάσαμε κ' οἱ δυὸ σὲ μιὰ συνοικία. * Ἐπεσε στὰ
χέρια μου, τὴ στιγμὴ ποὺ φαινότανε νὰ πλημ-
μυρίξῃ ἀπὸ ζωὴ, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ φιλία μου
γινότανε μεγαλειτέρα μέσα στὴν ἀνάπαυση καὶ
τὴν ἡσυχία. * Ἀ! δὲν θὰ παρηγορηθῶ ποτέ. * Ἡ
μνήμη του ἔζησε μονάχα στὴ καρδιά μου, καὶ
σὲ κείνους ποὺ τὸν ἀγαποῦσανε, σὲ κείνους ποὺ
τὸν περιστοιχίζανε. * Ἡ φύσις οὖτως εἶναι ἀδιά-
φορος στὴν ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων, ξαναβά-
νει τὸ καινούργιο τῆς φόρεμα τὴν ἀνοιξι καὶ
περιβάλλει μὲ ὅλη τῆς τὴν ὥραιότητα τὸ νεκρο-

ταφείτο πού ἀναπαύεται. Τὰ δένδρα ξαναβγάλουν τὰ φύλλα των καὶ τὰ πουλιά τραγουδοῦν τὴ νύχτα. Ἐνῶ τὸ φεγγάρι λάμπει σιὸν οὐρανὸν καὶ ἐγὼ προσεύχομαι σὶδὸ λυπηρὸ αὐτὸ μέρος, ἀκούω τὸ γρύλλο νὰ ἐξακολουθῇ τὸ ἀκούραστο τραγούδι του κρυπτόμενος στὴ χλόη πού καλύπτει τὸ σιωπηλὸ τάφο τοῦ φίλου μου. Τὸ γύρω κόσμος καὶ τὴ φύση δὲν τὴν ἐνδιαφέρει καθόλου ὁ θάνατος ἐνὸς ἀγαπητοῦ μας ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἓνα φάντασμα, μιὰ σκιά, ἓνας ἀτμός πού διαλύεται **στοὺς ἀνέμους**.

Τὸ πρῶτο ἔρχεται, ἀλλὰ μαζί με τὴ νύχτα φεύγουν καὶ οἱ μαῦρες ἰδέες πού με κατελάμβαναν καὶ ἡ ἐλπίδα ἐπανέρχεται στὴ καρδιά μου.

Ὅχι ὅμως γίλε μου, ὅσο κι' ἂν ὁ γύρω κόσμος σὲ λησμονεῖ ἡ μνήμη σου εἶναι πάντα στὴ καρδιά μου. Ἄν καὶ μᾶς χωρίζει ἓνας τόσοσ μεγάλος φραγμός... θὰ σὲ ξαναδῶ. Τὸ πέτασμα ἐνὸς ἐντόμου πού πετᾷ σιὸν ἄερα, τὸ θέαμα τῆς ἐξοχῆς καὶ τὸ ἄρωμα τοῦ ἀέρος ἀρκεῖ νὰ μὲ πείσῃ. Ἔτσι καὶ οἱ σκέψεις μου ὑφωρῶνταν.

Μιὰ ἀπόδειξις ἀκαταμάχητη τῆς ἀθανασίας ἐπείσχειται στὴν ψυχὴ μου καὶ τὴν καταλαμβάνει.

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Π. ΒΑΒΟΥΡΑΚΗΣ

Ἡ ΚΡΙΤΙΚΗ

Ἐκεῖνο πού παρατηρήσαμε σ' ὅλα σχεδὸν τὰ γραπτὰ πού ἐλάβαμε εἶναι ἡ προχειρογραφία, ἡ κακογραφία καὶ ἡ ἀνορθογραφία. Τὰ περισσότερα γραπτὰ μόνις κατορθώσαμε νὰ τὰ διαβάσουμε. Ἀντὶ νὰ μᾶς διευκολύνετε εἰς τὴν ἐργασίαν μας, μᾶς παρεμπόδιζετε. Βέβαια δὲν μπορούμε ν' ἀρνηθῶμε ὅτι ἐλάβαμε καὶ καλογραμμένα κομμάτια, ἀλλ' αὐτὰ εἶναι λίγα μπροστὰ στὰ τόσα κακογραμμένα. Λοιπὸν γιὰ τελευταία φορὰ δηλώνουμε ὅτι τέτοιου εἶδους γραπτὰ δὲν θὰ τ' ἀγγίζουμε καθόλου.

Ἐπίσης προσέχετε στὴν ἐκλογὴ τῶν θεμάτων σας· μὴ καταπιάνεσθε με θέματα ἀνώτερα τῶν δυνάμεών σας. Προτιμάτε ν' ἀσχολησθε με θέματα ἀπλούστερα παρμένα ἀπὸ τὴ μαθητικὴ σας ζωὴ, ἀπὸ τὸ χωριὸ σας.

Ἰδιαιτέρως παρακαλοῦμε τοὺς ἐπαρχιώτας συναδέλφους νὰ προσπαθήσουν νὰ μᾶς δώσουν περιγραφὰς τῶν Βυζαντινῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ τόπου των. Ἐπίσης κάθε γωνιά τοῦ ἡρωϊκοῦ νησιοῦ μας μᾶς θυμίζει νίκας ἢ ἥττες, χαρὰς ἢ λύπες τῶν πατέρων μας. Θάταν παράλειψις ἀπὸ μέρους μας ἂν δὲν φιλοξενούσαμε μέσα στὶς στήλες τοῦ περιοδικοῦ μας κατὰ τὰς ἐπετελοὺς πέποιων γεγονότων, περιγραφὰς τῶν τόπων

πού γίνηκαν αὐτοὶ οἱ ἀγῶνες με τὰ σχετικὰ ἱστορικὰ σημεῖωματα.

Τὰ ἔργα πού κρίνουμε καὶ στὸ φύλλο αὐτὸ εἶναι ὅλα ἀπ' ἐδῶ.

Σὲ μιὰ συνδρομήτρια.—Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας καὶ τὰς συστάσεις σας.

Διπλῶντιον.—Τὸ εὐθυμογράφημά σας καλὸ δημοσιεύεται.

Κ. Παπαγεωργίου.—Τὸ διήγημά σας δὲν εἶναι καλὸ. Προσπαθήστε νὰ διηγείσθε πρὸς ἀπλὰ καὶ νὰ γράφετε πράγματα πρὸς φυσικὰ καὶ ψυχολογημένα· ἄλλη φορὰ μὴ ξεχνάται νὰ γράφετε ἀπὸ τὴ μιὰ μόνον πλευρὰ τοῦ χαρτίου.

Ναυτόπουλο.—«Τὸ κυνήγι τῶν τίτλων» ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον· ὁ τρόπος ὅμως τῆς διηγήσεώς σας δὲν μᾶς ἀρέσει. Ἴσως δημοσιευθῇ ἀργότερον. Ἄλλη φορὰ γράφετε καθαρά.

Κ. Χοσπύρου.—Τὰ ἀνέκδοτά σας πολὺ γνωστά.

Βογιατζάκη.—Τὰ εὐθυμογραφήματά σας ἀρκετὰ καλὰ μεταφρασμένα. Σας παρακαλοῦμε ὅμως, ἂν δὲν σας κάνει κόπον, νὰ μᾶς στείλτε τὰ πρωτότυπα καὶ κατόπιν τὰ δημοσιεύουμε.

Φ. Σφακ.—Μάθετε πρῶτα ν' ἀντιγράφετε χωρὶς ἀνορθογραφίες διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀντιγραφῆς.

Γ. Γρ.—Τὸ κομμάτι σας δημοσιεύσημο.

Εὐάγγ. Σ.—Τὸ γραπτὸ σας δὲν ἀντιπροσωπεύει τίποτε δικό σας. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι καὶ πολὺ κοινὸ δὲν δημοσιεύεται.

Ε. Ψ.—Ἀδύνατον νὰ δημοσιευθῇ γιὰ λόγους γνωστούς.

Μ. Χ.—Ἀρκετὰ ἔχουν γραφῇ πάνω στὴν εἰρήνην.

Γ. Α.—Τὰ παραμῦθι σας εἶναι ἀπὸ τὰ συνειθισμένα κι' ὕστερα δὲν τὸ καταφέρατε καὶ τόσο καλὰ· μεσαχειρίζεσθε τὶς ἰδίαις λέξεις πού κάνουν τὸ κομμάτι σας ψυχρό.

Μ. Ἀνδρουλάκη.—Ἡ «Μιὰ περιπέτεια» θὰ δημοσιευθῇ.

Ε. Π.—Τὸ διήγημά σας ἔχει μερικὰ ἐλαττώματα· θὰ τὸ δημοσιεύαμε διορθωμένο ἂν ἦταν παρμένο ἀπὸ τὴ μαθητικὴ μας ζωὴ.

Α. Συμ.—Ἡ περιγραφὴ σας δὲν εἶναι καλὴ. Ἡ φράσις σας πολὺ φουσκωμένες σὲ βαθμὸν κουραστικὸ. Ἀπὸ σας περιμέναμε καὶ καλλιτερο. Ἄλλοτε δίδετε προσοχὴ στὰ νοήματά σας καὶ στὶς παρομοιώσεις σας.

Ἐπειδὴ τὸ Περιοδικὸν ἤτο εἰς τὰ πιεστικὰ ὅταν ἐλάβομεν τὰς συνεργασίας τῶν ἀγαπητῶν συναδέλφων τῶν ἐπαρχιῶν διὰ τοῦτο ἡ δημοσίευσίς των ἀρχεῖται ἀπὸ τοῦ ἐπομένου φύλλου.